

Nemzeti Múzeum Nemzeti Örökségvédelmi Központ megbízásából. A terepbejárásokat 2014. szeptember 29. és október 1. között végeztük.

Hegymegtől Ny-ra, a közút É-i oldalán, közvetlenül az út mellett található a lelőhely. A 60×50 m-es területen szórványos, meghatározhatatlan korú leletet gyűjtöttünk.

Munkatársak: Tóth Krisztián, Galkó József, Gregóczy Gergő, Juhász Ádám, Nagy S. József, Simon József és Toronya Zsolt.

FEKETE LÁSZLÓ

141. Hejőbába, ÉNy-i külterület (Keringő-csatorna É-i partja) (KÖH 88797)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) **R, B, Kö**

A lelőhely a községtől ÉNy-ra, a volt Új Élet Tsz telepétől ÉNy-ra, a Keringő-csatorna vizenyős kiszélesedésének É-i partján, egy K–Ny-i irányú kiemelkedésen helyezkedik el.

Pusztai Imre leletbejelentése nyomán vált ismertté, aki 2014 márciusában mintegy 400×150 m-es területen gyűjtött leleteket: rézkori és késő bronzkori kerámiatöredékeket (összesen 9 db-ot), valamint egy középkori ekepapucsot.

CSENGERI PIROSKA

142. Helvécia, Ludas (KÖH 86871)

(Bács-Kiskun megye) **Ő, Sza, Á, Kk**

2014. május 19-én és 21-én a „Kék-víz” Észak-Bács-Kiskun Megyei ivóvízminőség-javító program – ivóvízhálózat rekonstrukciós munkák, ellátó vezeték és távvezeték építése megnevezésű beruházás előzetes régészeti dokumentációja készítéséhez kapcsolódóan végeztünk terepbejárást.

A terepbejárás során ezt, a korábban ismeretlen régészeti lelőhelyet, valamint egy régészeti érdekű területet (Helvécia, RÉ1) azonosítottunk, melyekről őskori, szarmata, Árpád-kori, valamint késő középkori leleteket gyűjtöttünk.

Munkatársak: Párditka Györgyi, Bedő Valér, Szabados György.

HARKAI ISTVÁN

143. Hencida, Gyűrű-szeg 2. (KÖH 87395)

(Hajdú-Bihar megye) **U, Sza, I**

A lelőhely a Kis-Körös-ér és a Hencida-Csereerdő-csatorna közötti egykori meder vagy mellékér magaspartjának DK-i ívében található. A Kis-Körös és a Berettyó lefűződött meandereivel erősen tagolt területen halad a sánc (Hencida, Csörsz-árok II./Ördög-árok II., KÖH 75485). A Kis-Körösre merőlegesen haladó, megközelítőleg É–D-i irányú sáncot 1,4 km hosszan azonosították még a 70-es években végzett terepbejárások során. A lelőhelyen 2012. április 13-án kontroll terepbejárást végeztek a Hajdú-Bihar Megyei Múzeumok Igazgatóságának munkatársai (Dani János, Hullám Dénes, F. Csutak Tünde, Tóth Mihályné), valamint Papp Zoltán geodéta. A kontroll terepbejárás során nem találták meg magát a sáncot, de leletanyag került elő. A lelőhelyen 2012–2013-ban Dani János (HBM-i Múzeumok Igazgatósága, Déri Múzeum) és Márkus Gábor geofizikai (magnetométeres) felmérést végeztek. A magnetométeres felmérésen az adattári adatok alapján feltételezett Csörsz-árok

egyértelműen azonosítható nyoma nem ábrázolódik, ettől függetlenül lelőhelyre utaló anomáliák láthatók. Feltétlenül említést érdemel a lelőhelyhez K-felől csatlakozó, korábban nem ismert lelőhelyrész, mely intenzív településre utaló anomáliákat mutat.

Az M4 autópálya próbafeltárására a lelőhely D-i végében és tőle kissé K-re került sor. A terület átvételét követően, egy kb. 2 m széles iszapolókanalas forgó-kotró munkagéppel lehumusztuk mind a két próbaszondát (110–111. szonda). Az így kinyitott terület nagysága 2261 m² volt.

A próbafeltárás során a megnyitott két szonda régészeti szempontból pozitívnak bizonyult. A feltárás során a Csörsz-árok lokalizálása nem történt meg, azonban egy intenzív kora neolitikus (Körös-kultúra) település vált ismertté (sírok és gödrök), mely indokolta tette egy új lelőhely (Hencida, Gyűrű-szeg 2.) felvételét. A lelőhelyen összesen 33 objektum került elő, melyekhez 37 stratigráfiai egységet kapcsolunk. Az objektumok közül egy nem régészeti korú (tanyakút). A Körös-kultúrához kapcsolható 15 objektum (3 sír, 12 gödör) mellett 1 római császárkori (szarmata) gödör, illetve 16 ismeretlen korú gödör és árok került elő.

Az egyik legjelentősebb feltárt objektum a 8/11. sz. Körös-kultúrájú gödör, melyből nagyon nagy mennyiségű kerámia, hálónéhezék és patics származik. A temetkezések (5/10, 5/16. és 9/12.) mindegyike szintén a Körös kultúrába sorolható: baloldalra fektetett, rossz megtartású, zsugorított helyzetű vázak, melléklet nélkül.

A feltárás munkatársai: D. Szabó László és Laczi Orsolya régészek; Bör Gabriella és Jurás Ákos ásatási technikusok; Czákó Viktória geodéta.

LACZI ORSOLYA

144. Hernádnémeti, Németi halom (Böcs-Nagyhalom) (KÖH 85685)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) **B, Lt**

A BORBAS (Borsod Plain Bronze Age Settlements) projekt előkészítő munkálatainak részeként helyszíni szemlét tartottunk a Miskolci Egyetem hallgatóival Hernádnémeti-Németi halom lelőhelyen, 2014. február 27-én. A bronzkori tell település Kalicz Nándor monográfiájában Böcs-Nagyhalom néven szerepel. A telltől K-re, az egykori vízjárás magaspartján több helyen világos folt látható. Ezek a területeken a homokos altalaj az erózió miatt a felszínre került. Az egyik ilyen folton két helyen kiszántott embercsontokat és mellettük frissen törött bronzkori kerámiát találtunk. A sírokat fényképeztük, felszedtük az embercsontot és a kerámiát. A tell településhez való közelség alapján valószínűsítettük, hogy fűzesabonyi temetkezésekről van szó. A Herman Ottó Múzeum munkatársaival és Kertész Gabriellával 2014. március 7-én újból kimentünk a helyszínre a sírok leletmentése céljából. A 2. sírként nyilvánított lelet- és embercsont-sűrűsödés területét megtisztítva nem találtunk további régészeti jellegű anyagot és az altalajt elérve nem jelentkezett sírfolt sem. Az 1. sz. sír helyének tisztítása során több rétegben további, erősen bolygatott embercsontok jelentkeztek. Az altalaj elérésekor itt sem mutatkozott sírbeásás foltja. A felszedett csontanyag kevesebb, mint egy embercsontjai.

Mindezek alapján megállapítható, hogy a területen temetkezések vannak/voltak, melyeket a talajművelés megbolyga-